

JUBILEJ

PROF. DR. MITJA RISMAL, UNIV. DIPL. INŽ. GRAD., 85-LETNIK

Pred kratkim je svojo 85-letnico praznoval profesor dr. Mitja Rismal, univ. dipl. inž. grad. Zelo težko je dovolj popolno in kvalitetno na kratko predstaviti vse pestro pedagoško, raziskovalno in

strokovno delo prof. dr. Rismala.

Rodil se je 5. februarja 1930 v Slovenski Bistrici v učiteljski družini. Osnovno šolo je obiskoval do tretjega razreda v Slovenski Bistrici, nato pa v Ljubljani, kjer je do leta 1944 obiskoval gimnazijo. Leta 1944 se je šele 14-letni fantič pridružil partizanom. Po osvoboditvi je končal gimnazijo in maturiral leta 1948 v Ljubljani in se v jeseni vpisal na gradbeni oddelek Tehniške fakultete Univerze v Ljubljani. Diplomiral je leta 1957 na gradbeni fakulteti v Ljubljani.

Takoj po diplomi se je prof. dr. Rismal zaposlil pri Vodni skupnosti v Murski Soboti, leta 1958 pa začel delati pri Komunaprojektu v Mariboru kot projektant v hidrotehniko do leta 1967. S skupino sodelavcev je leta 1967 ustanovil Biro za hidrotehniko pri Zavodu za urbanizem v Mariboru – ZUM, kjer je bil najprej vodja in pozneje direktor. S svojim angažiranim delom je spoznal, da je treba znanje stalno nadgrajevati in stremeti v vsakem pogledu k odličnosti. Zaradi velikih strokovnih izzivov in izražene želje po kakovostnem znanju, tako v širino kot v globino, se je prof. Rismal v šolskem letu 1968/69 vpisal in pozneje tudi dokončal podiplomski študij iz sanitarnega inženirstva na Tehnološki fakulteti v Delftu na Nizozemskem. Leta 1973 je na gradbeni fakulteti v Zagrebu izdelal magistrsko nalogo in po nostrifikaciji podiplomskega študija v Delftu dosegel naziv magistra, specialista s področja sanitarne hidrotehnike. Leta 1977 je uspešno zagovarjal doktorsko disertacijo na Gradbeni fakulteti Univerze v Zagrebu.

Med letoma 1960 in 1978 je prof. dr. Rismal predaval na VTŠ v Mariboru predmeta Vodovod in kanalizacija ter Hidravlika. Leta 1978 je bil izvoljen za izrednega profesorja, leta 1983 pa za rednega profesorja na Univerzi v Ljubljani, FAGG. Od leta 1980 do upokojitve leta 1997 je bil zaposlen na Inštitutu za zdravstveno hidrotehniko – IZH, kjer je predaval predmete Vodovod, Osnove čiščenja voda ter Čiščenje pitnih voda

na univerzitetnem dodiplomskem študiju ter Varstvo okolja na višješolskem študiju. Predaval je tudi na podiplomskem študiju hidrotehnične smeri FAGG. Svoje bogato in plodno teoretično in praktično znanje je posredoval študentom, diplomantom, magistrantom in doktorandom ter nenehno vzgajal kader mlajših sodelavcev. Bil je mentor ali somentor pri številnih diplomskih nalogah, 12 magistrantom in 3 doktorandom. Več let je bil tudi predstojnik Inštituta za zdravstveno hidrotehniko.

Prof. dr. Rismal je bil izredno samodiscipliniran in angažiran aplikativni raziskovalec v zdravstveni hidrotehniko in okoljskem inženirstvu ter jima je z vsemi svojimi močmi in znanjem želel podati tisto mesto v slovenskem prostoru, ki jima objektivno pripada. Vpeljal je inženirske matematične in konceptualne modele za reševanje teh problemov. Naj pri tem najprej omenim saniranje Blejskega jezera z uvedbo sodobnih limnoloških metod, matematičnega modeliranja in objektivne presoje med površinskim dovodom sveže vode in odvzemom »zagnite« hipolimnijske vode z natega, ki je bila tudi izvedena. Vpeljal je sodobne modele in rešitve za zaščito in bogatjenje podtalnice Vrbanskega platoja, kar je tudi izvedeno in zagotavlja Mariboru nemoteno oskrbo z zdravo pitno vodo in zaščito pred onesnaženjem z območja mesta. Za čistilni napravi za pitno vodo v Ljutomeru in Ormožu je zasnoval pilotske poskuse za eliminacijo amonijaka, železa in mangana iz pitne podtalnice z naravnimi samočistilnim procesom v podtalju, ki so se izkazali za zelo učinkovite. V vodarski stroki je uvedel metode matematičnega modeliranja kakovosti rečnih in zajezenih voda za presojo možnih kakovostnih sprememb v rekah po izgradnji hidrocentral.

Prof. dr. Rismal je realiziral približno 40 večjih študij in projektov. Naj omenimo le najpomembnejše. Najprej lahko navedemo Analizo in določitev potrebnih varnostnih ukrepov za zaščito podtalnice zaradi izkopa gramoza pod gladino talne vode do neprepustne podlage v Hočah. Za ČN (čistilno napravo) odpadnih voda Žalca in okolice v Kasazah je uvedel sodobno tehnološko rešitev z zaključenim cevnim reaktorjem s simultano nitrifikacijo in denitrifikacijo. Sodeloval je pri študiju Ekološko in agronomsko smotrne uporabe gnojevke z velikih prašičjih farm v Sloveniji. Prvi v Sloveniji je izdelal tehnološko rešitev tristopenjskega čiščenja odpadnih voda Rogaške Slatine za zaščito Vonarskega jezera. Izdelal je hidrološko študijo in limnološki model

za načrtovano vodno akumulacijo Padež za preskrbo slovenske obale s pitno vodo ter v okviru jugoslovansko-avstrijske mednarodne komisije, ki obravnava energetska izrabo zajezone Bistrice na slovensko-avstrijski meji, izdelal limnološki model kakovosti v zajezeni vodi. Obe študiji prispevata k pravočasnemu upoštevanju in preprečevanju možnih negativnih posledic obeh akumulacij na kakovost pitne vode. Kot odgovorni projektant je realiziral deset komunalnih čistilnih naprav (Murska Sobota, Radenci, Črna na Koroškem, Moravci, Rače, Slivnica, Ptuj, Benkovec v Dalmaciji, Dobrna, Beltinci, Ptuj). V urbani hidrologiji je s sodelavci uveljavil sodobne matematične modele, ki omogočajo racionalnejše reševanje odvodnje urbanih površin. Poleg optimiziranih rešitev kanalskih omrežij v Mariboru, Celju, Murski Soboti itd. v preteklosti je v letu 1988 opazen strokovni prispevek k preprečevanju katastrofalnih poplav v Novi Gorici.

Svoje aplikativne rešitve je prof. dr. Rismal najprej teoretično dobro premislil. Preučil je tudi poznane rešitve podobnih primerov po svetu in izdelal svoje, v veliko primerih inovativne rešitve. Iz te kombinacije izhaja obširno strokovno publicistično delo, objavil je namreč več kot 40 strokovnih člankov doma in v tujini.

Želel si je, da bi zdravstvena hidrotehnika, ki ima po svetu že več kot 150-letno, pri nas pa več kot 60-letno tradicijo za oskrbo in zaščito zdrave pitne vode imela tisto mesto v reševanju in odločanju, ki ji pripada. Zato moram omeniti njegovo veliko publicistično angažiranost v slovenski poljudnih in strokovnih člankih, kjer je z objektivnimi, natančnimi, nekompromisnimi in doslednimi argumenti branil svoja stališča in stališča zdravstvene hidrotehnike. Še vedno se nadvse zanima in sodeluje pri večini dogajanj na področju zdravstvene hidrotehnike.

Prof. dr. Mitja Rismal se je s svojimi izvirnimi prispevki predvsem z vidika aplikativnih pa tudi raziskovalnih problemov zapisal v slovenski hidrotehnični prostor kot pionir v reševanju najzahtevnejših sodobnih zdravstveno-hidrotehničnih in ekoloških problemov s področja zaščite voda, ki zahtevajo interdisciplinarno znanje in uporabo sodobnih matematičnih in konceptualnih modelov.

Po upokojitvi prof. dr. Rismal še vedno sledi svojim življenjskim načelom in se še vedno zavzema za kakovostne rešitve problemov v zdravstveni hidrotehniko ter za inženirsko in strokovno etiko. Zato je še vedno marsikomu trn v peti. Želimo mu veliko zdravja in dobrega počutja.

izr. prof. dr. Jože Panjan, univ. dipl. inž. grad.

UL Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo
Predstojnik Inštituta za zdravstveno hidrotehniko
Hajdrihova 28
1001 Ljubljana